

Panevėžio miesto Savivaldybės

Merui Ryčiui Mykolui Račkauskui

GAUTA
Panevėžio miesto savivaldybės priimamasis
2016-06-01
Nr. 21-442 (4.5)
Interesantų aptarnavimo tarnautoja
Jolanta Paliėnė

PRAŠYMAS

2016-06-01

Panevėžys Valančiaus 16, (8-45) 58 13 58

Mes, Dievo Apvaizdos seserų kongregacijos seserys, kreipiamės į jus prašymu gauti leidimą įamžinti daug nusipelnusią mūsų miestui visuomenės veikėją Mariją Rusteikaitę, suteikiant jos vardu gatvės pavadinimą ir gatvės pradžioje pastatant atminimo lentą. Prie paminklinės lentos pastatymo pagarbiai prisideda ir rūpinasi Vilniaus ir Panevėžio žydų bendruomenės, jie jau projektuoja įamžinimo lentos projektą bei stilių, kur lenta bus kukli ir keliais žodžiais nusakanti apie Marijos nuopelnus.

Jau prieš keturis metus Panevėžio savivaldybei yra paduotas tuo klausimu pareiškimas, jos foto nuotrauka bei kita ir du kartus savivaldybės atstovų aš buvau pakviesta aptarti Marijos Rusteikaitės įamžinimo vardą, tačiau keičiantis miesto valdžiai šis klausimas liko pamirštas.

Šiek tiek apie Marijos Rusteikaitės veiklą ir gyvenimą. Ji Panevėžyje gyveno ir atliko gailėstingų darbų misiją 1925-1936 metais. Tais metais Panevėžys buvo dar skurdus su daugeliu vargingų gyventojų miestas. Kadangi mieste nebuvo išvystyta infrastruktūra, mažai kas turėjo tvarkingus tualetus (šaligatviuose nuotekų grioviai), maisto trūkumas, sanitarinė padėtis prasta, higienos neišmanymas, daugelis išsilavinimo menko, galime teigti, jog Marija Rusteikaitė buvo Apvaizdos siūsta mūsų miestui pagelbėti.

Marija kilusi iš garsios dvarininkų Rusteikų šeimos, netoli Šiaulių, Kybartų dvaro, iš devynių vaikų ji trečia. Šiauliuose baigė mergaičių gimnaziją, buvo ateitininkė, įsijungė ir dalyvavo katalikiškuose būreliuose. Vėliau Kražių progimnazijoje dėstė matematiką ir geografiją. Po to išvyko į Sankt Peterburgo universitetą ir įgijo farmacininkės-medikės specialybę.

Po studijų 1925 metais ji atvyksta į Panevėžį ir laikinai apsistoja pas savo broli Zigmą Rusteiką, kuris mieste ir apskrityje dirbo teisininku; buvo bibliofilas, turėjo didelę knygų biblioteką, knygos sužymėtos dvarininko ekslibrisu, buvo paminklosaugos narys. Marijos pusbrolis Steponas Rusteika buvo Kauno burmistras, vėliau - Tūbelio vyriausybėje prie prezidento Smetonos Vidaus Reikalų ministras. Jie Marijai Rusteikaitei nemažai padėjo teisiniuose reikaluose. Marija pamačiusi mieste tiek daug skurdo ir vargo ėmėsi darbo: Molainių g. 18 įsijungė į Švento Vincento Pauliečio draugiją, buvo išrinkta šios draugijos vicepirmininke, išdininke ir ėmė plėsti naujų prieglaudų vargšams ir našlaičiams steigimą. Ramygalos ir Šiaulių gatvėse įsteigė prieglaudas, prie švento Petro ir Povilo bažnyčios - vaikų amatų mokyklą, įrengė kepyklą, dezinfekavimo patalpas. Organizavo pašalpų rinkimą statyboms, įrengė prieglaudų gyventojams koplyčią, sunkiai sergantiems ir mirštantiems ligoniams atskiras patalpas ir kt. Daug bendradarbiavo su vyskupu Kazimieru Paltaroku, kuris jos užmojus, veiklą labai rėmė ir sakė: „Ji yra vargšų ir našlaičių geroji Motinė, turinti gailėstingą širdį ir švelnias rankas“.

Kad darbas būtų našesnis ir greičiau mieste padėtis pagerėtų Marija Rusteikaitė subūrė pasišventusias, pamaldžias ir sąžiningas tretininkes, jas įjungė į prieglaudų darbą. Netrukus ji pati pasišventė, tapo vienuole, įkūrė Dievo Apvaizdos seserų kongregaciją, sakydama: „Veikimo laukas - visa Lietuva!“, „Seserys, būkime Dievo meilės įrankiais žmonėms“. Ji rinko ligonius, senelius vienišus, apleistus ir utėlėmis apnikusius vaikus ir našlaičius, atsiveždavo į savo prieglaudas, juos gydė, maitino ir rūpinosi. Daugybė vaikų buvo likę našlaičiais dėl mieste ir aplink siaučiančios šiltinės, kuri kaip maras pirmiausia išsekusius tėvus numarindavo, o vaikai likę be tėvų kaip išmanė, taip vieni kitus augino. Jie vėliau susirgdavo tuberkulioze, dizinterija, rachitu ir kitomis ligomis, o Marija juos prie savęs su meile glaudė.

Panevėžio Respublikinė ligoninė tuo laikotarpiu dar buvo nedidelė ir talpino nedaug ligonių, todėl neretai prašydavo pagalbos priimti ypač sunkius ligonius slaugai į Marijos Rusteikaitės, tuo metu vadinamą Apvaizdos ligoninę. Respublikinė ligoninė skolindavosi iš jos vaistų, dezinfekantų ir kitokių medicininių priemonių.

Panevėžyje ji buvo kviečiama į įvairias konferencijas, dalyvavo mergaičių ir berniukų gimnazijų šventėse, globojo amatų ir pradžios mokyklas. Kad tobulintų gailėstingų darbų organizavimą ji dalyvavo Bazelyje konferencijose, praktines žinias perteikdama savo įkurtų įstaigų nariams. 1933 metais organizavo Eucharistinį kongresą Panevėžio mieste, kur per miestą buvo nešamas Švenčiausias sakramentas, meldžiant šeimoms ramybės, susitaikinimo, Dievo palaimos. Ją labai rėmė ir palaikė knygnešys Juozas Masiulis, prie dabartinio knygyno namo kampo buvo įrengtas ir papuoštas gėlėmis altorėlis sustoti su Švenčiausiu Sakramentu. Marija Rusteikaitė labai pakėlė miesto kultūrinį, medicininį ir socialinį lygį ir nebuvo gyventojas, kuris jos nepažintų. Dokumentuose randame, kad ji įvardijama „visuomenės veikėja“.

Vėliau ji plėtė po Lietuvą savo įstaigas, tokiu pačiu modeliu: Žemaitijoje, Vaiguvos dvare įsteigė prieglaudą. Ten, užėjus karui 1942-45 išgelbėjo iš geto 15 žydų tautos žmonių, suaugusių ir vaikų, juos pasiimdama ir sumaišydama su prieglaudos gyventojais. Išgelbėtieji žmonės visi išliko gyvi, kurie išsisklaidė į įvairius pasaulio kraštus. Yra likusių ir Lietuvoje išgelbėtų žmonių, jie labai Motinėlą Mariją gerbia. Po mirties jai Izraelis suteikė pasaulio ir tautų teisulės vardą, apdovanojo per jos gimtąjį gelbėjimo medaliu ir raštu, Izraelyje Jad Vašemo muziejuje iškaltas vardas ir pasodintas atminimui medis. 1992 metais Vytautas Landsbergis už žydų gelbėjimą apdovanojo žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi ir garbės raštu.

Vatikano valstybės šventiesiems skelbti Kongregacija už jos pasiaukojimą žmonėms ir herojiškas dorybes 2011 metais protokolu Nr. 2971-1/11 ją paskelbė Garbinga Dievo Tarnaite.

Dievo Apvaizdos seserų kongregacijos vienuolės nuoširdžiai pritaria ir būtų teisinga jos įamžinimui pavadinti jos vardu gatvę, kuri tiek daug pastangų įdėjo gelbėdama miesto ir apylinkės žmones, juos labai mylėjo, nežiūrėdama jokio atlygio, nes ji, kaip krikščionė turėjo gilų vidinį tikslą laimėti sau ir kitiems Dangaus karalystę.

Pagarbiai, ses. Leonora Kasiulytė

PRIDEDAMA: 1 Nuotraukos

2 Dvarininkų Rusteikų giminės „genealoginio medžio“ kopija

3 Žūstančiųjų gelbėjimo garbės raštų kopijos

4 Knygelė „Teisulė Marija Rusteikaitė gimnazistų piešiniuose“, 2015

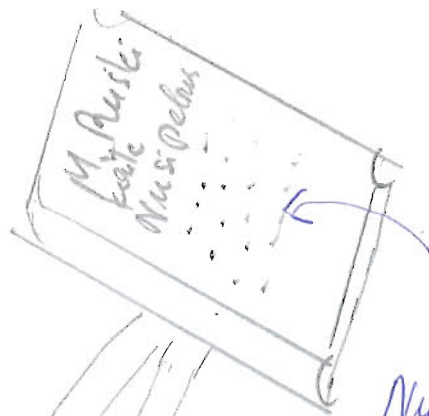
5 Kiti priedai

V.Landsbergio apdovanojimas M.Rusteikaitei po mirties už išgelbėtų 15 žydų tautos žmonių

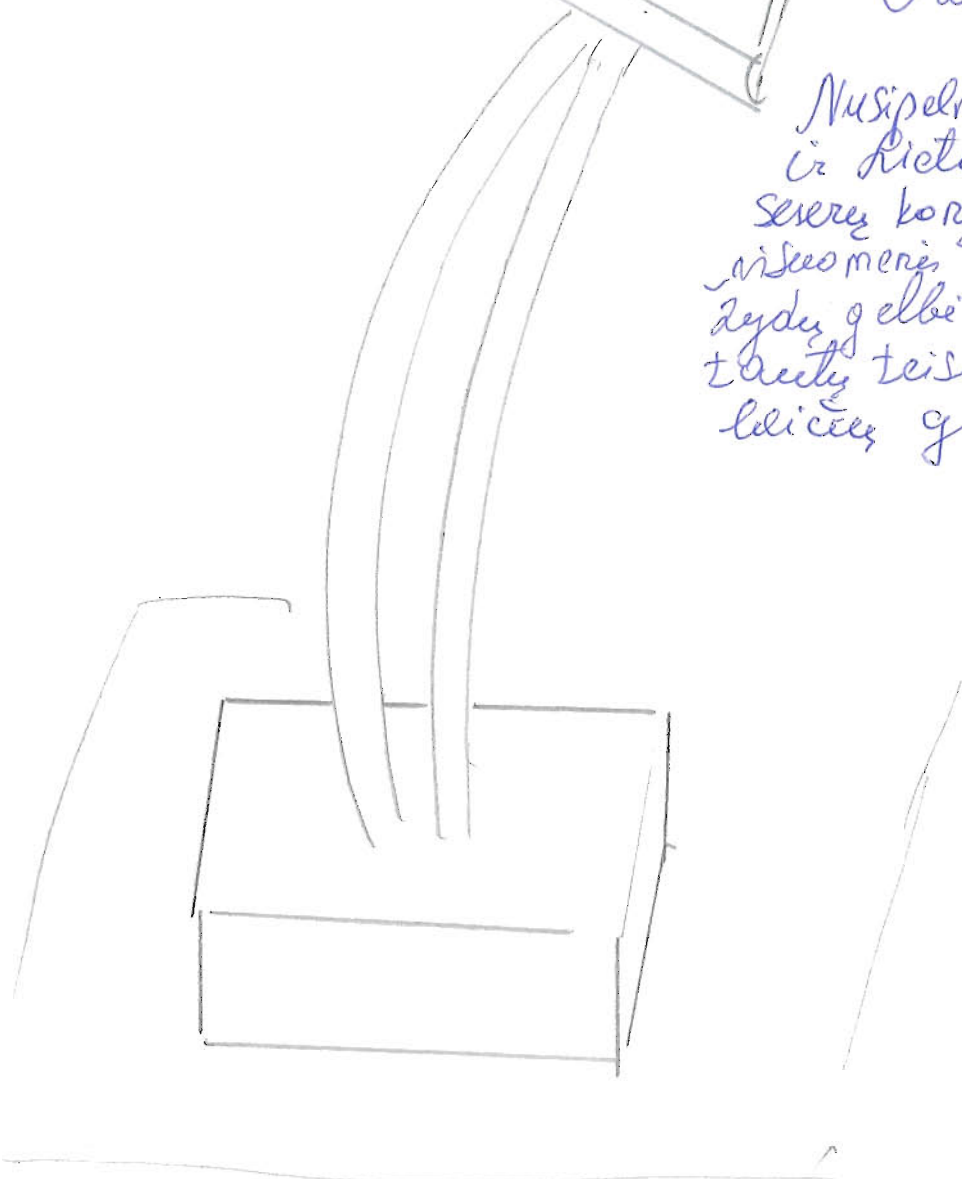

Izraelio Jad Vašemo apdovanojimas už žydų tautos žmonių gelbėjimą

Marija Pusteiķaite
1892-1949

Nusipelnusi Panevėžio miestu-
ir Rietuvėi! Dėvė Apvėrdos
Sėvė, konpregejos iktu rija,
mėsomėnė veikija, medike, pedagogė
dydu gelbitojė - pasaele o
tėuty teiseole, vėrgėnė i nės-
leice, globeja.

WHOEVER SAVES ONE LIFE IS AS THOUGH HE HAD SAVED THE ENTIRE WORLD

כל המקיים נפש אחת

תעודת כבוד Certificate of Honour

THIS IS TO CERTIFY THAT IN ITS SESSION OF FEBRUARY 25, 1996 THE COMMISSION FOR THE DESIGNATION OF THE RIGHTEOUS, ESTABLISHED BY YAD VASHEM, THE HOLOCAUST HEROES & MARTYRS' REMEMBRANCE AUTHORITY, ON THE BASIS OF EVIDENCE PRESENTED BEFORE IT, HAS DECIDED TO HONOUR

זאת לתעודה שבישיבתה פיוס ה אדר תשנ"ו החליטה הועדה לציון חסידי אומות העולם שליד רשות הזיכרון יד ושם על יסוד עדויות שהובאו לפניה, לתת כבוד וקר ל

Marija Rustekaitė מריה רוסטקאית'ה

WHO, DURING THE HOLOCAUST PERIOD IN EUROPE, RISKED HER LIFE TO SAVE PERSECUTED JEWS. THE COMMISSION, THEREFORE, HAS ACCORDED HER THE MEDAL OF THE RIGHTEOUS AMONG THE NATIONS. HER NAME SHALL BE FOREVER ENGRAVED ON THE HONOUR WALL IN THE GARDEN OF THE RIGHTEOUS, AT YAD VASHEM, JERUSALEM.

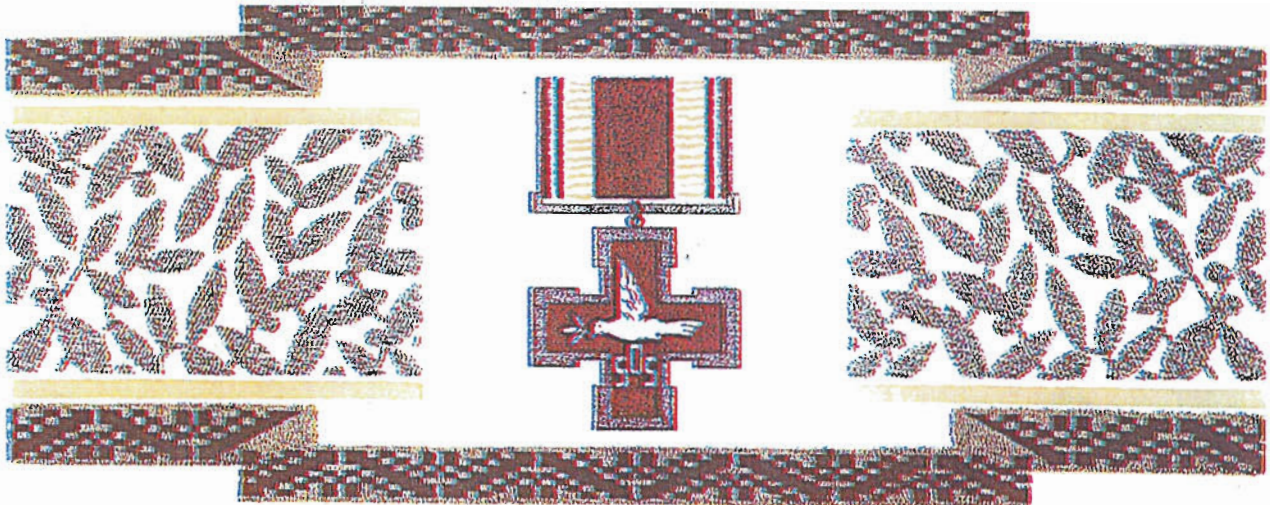
על אשר בשנת השוארה באיחופה שמה נפשה בכפה להצלת יהודים נרדפים פירי חופיהם ולהעניק להן את הצלילה לחסידי אומות העולם. שמה יונצח לעד על לוח-כבוד בחורשת חסידי אומות העולם ביד ושם.

Jerusalem, Israel
FEBRUARY 27, 1996

נותן היום בירושלים
ז אדר תשנ"ו

Armen Shalev
בשם רשות הזיכרון יד ושם
ON BEHALF OF THE YAD VASHEM DIRECTORATE

[Signature]
בשם הועדה לציון חסידי אומות העולם
ON BEHALF OF THE COMMISSION FOR THE DESIGNATION OF THE RIGHTEOUS

ŽŪVANČIŲJŲ GELBĖJIMO KRYŽIUS

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PREZIDIUMO
ĮSAKU**

Marija Ruseikaitė
(per mirties)

**UŽ YPATINGĄ PASIŪYMĖJIMĄ
GELBĖJANT ŽŪVANČIŲ ŽMOGŲ
APDOVANOTA ŽŪVANČIŲJŲ GELBĖJIMO KRYŽIUMI**

ORDINŲ KANCELERIS

**VILNIUS,
1992 m.**

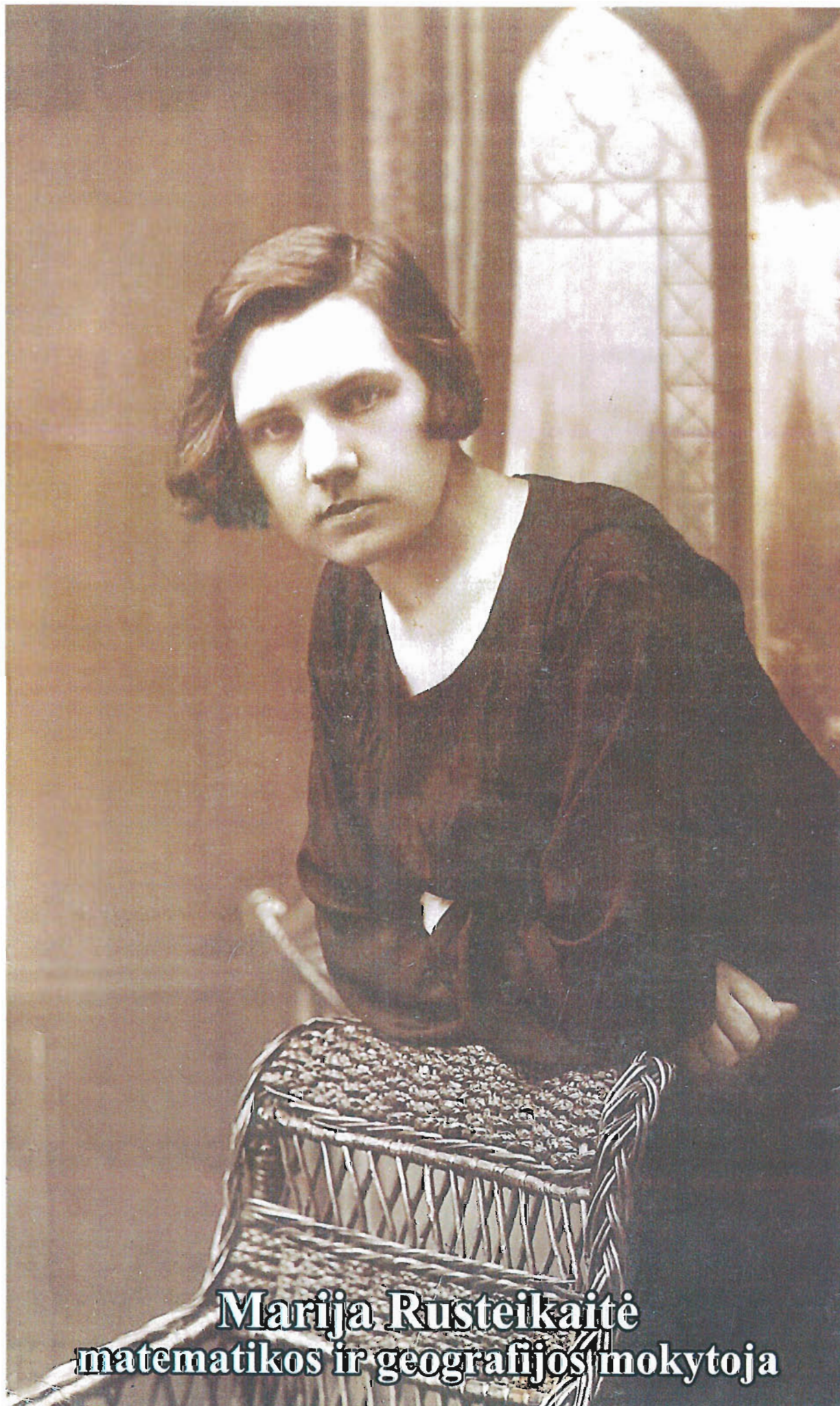
Augustas

sv. 22 a.

Įsakio Nr. 1-23024

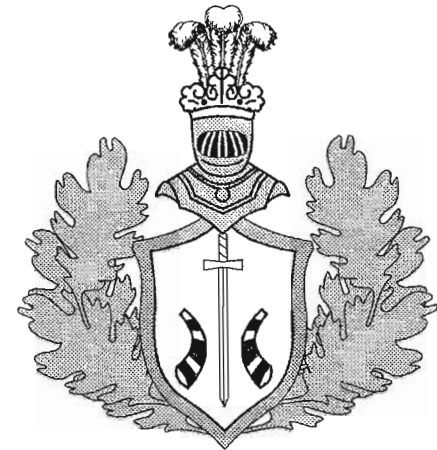
M. Rusteikaitė prie ligonių (Panevėžys Tilvyčio 18)

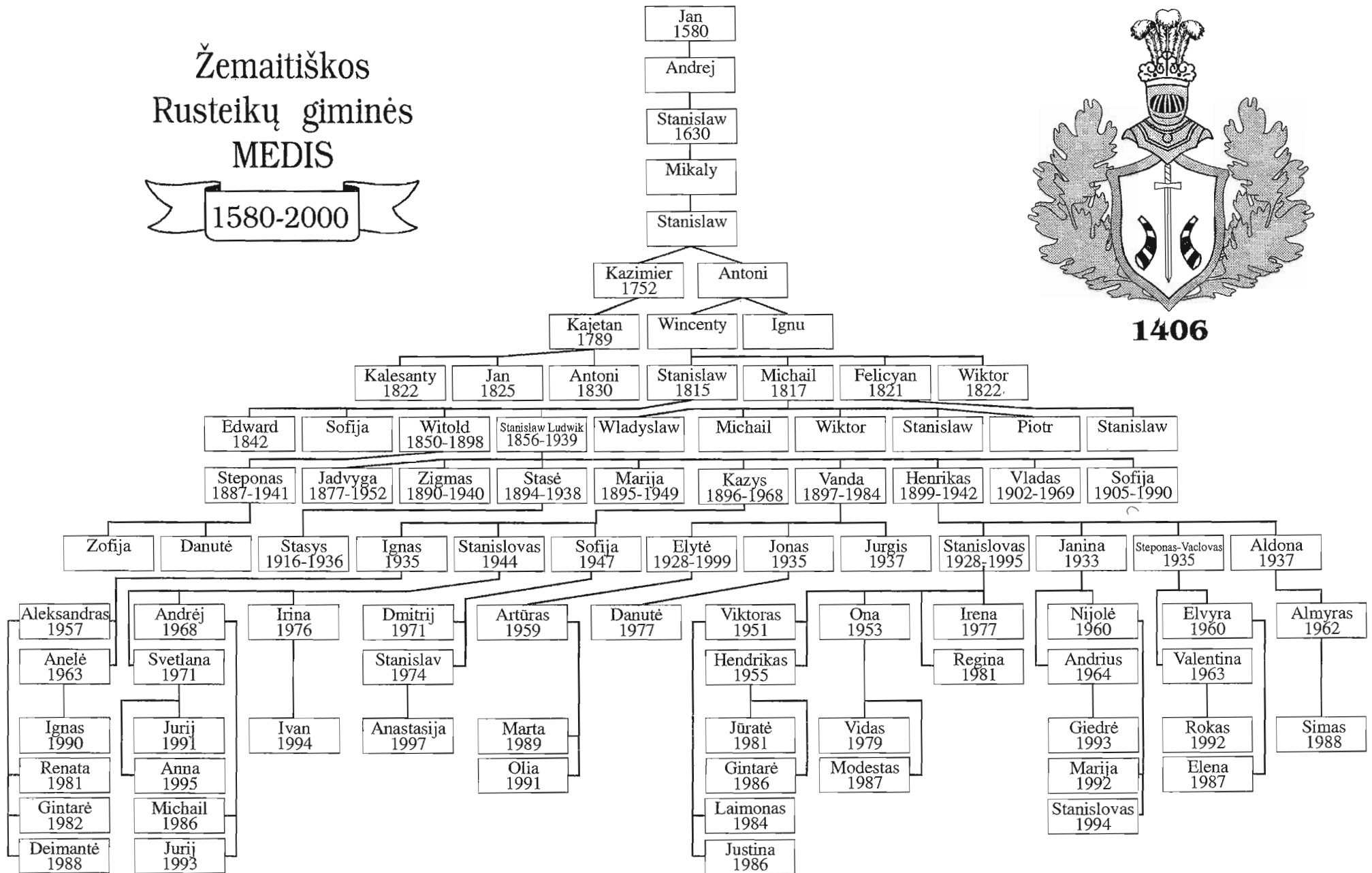
Marija Rusteikaitė
matematikos ir geografijos mokytoja

Žemaitiškos
Rusteikų giminės
MEDIS

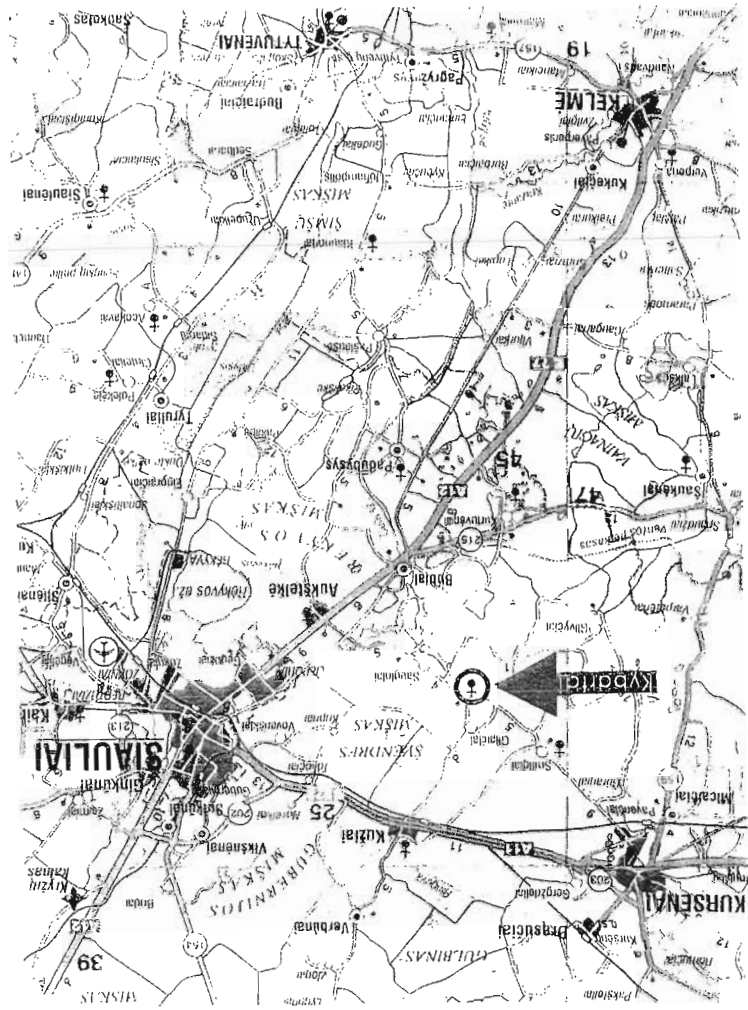
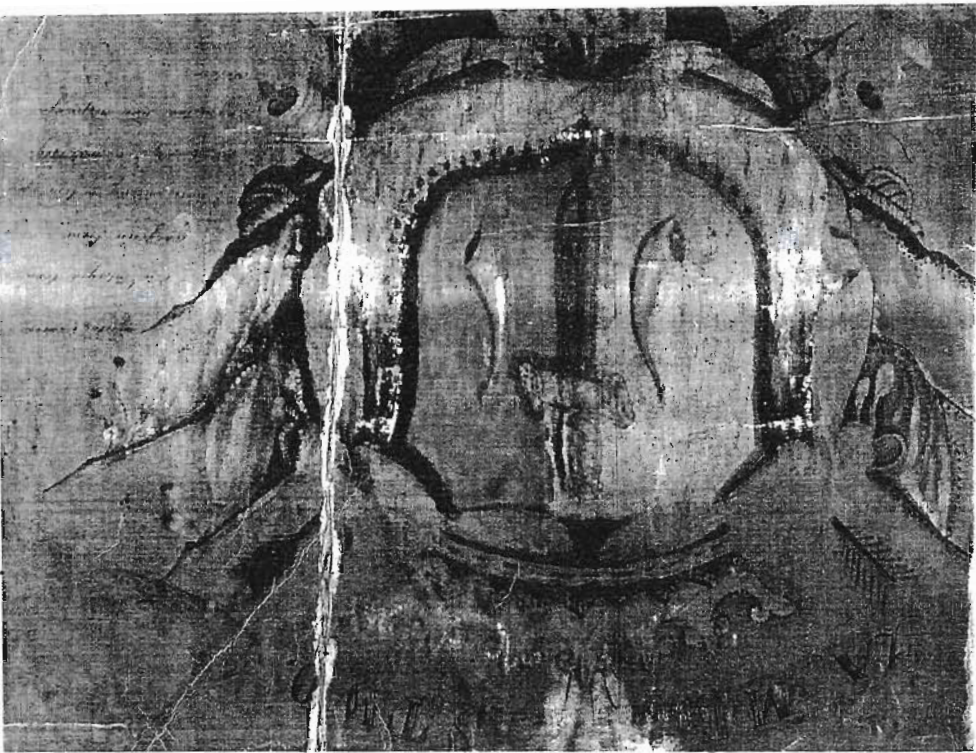
1580-2000

1406

Zemaitiškos Ruosteikų gimines tikimav.

Žemaitiškos Rusteikų
Giminės Likimai
1580 - 2000

Šiauliai
2001

Motinėle, Marija Rusteikaite,
užtarki mus pas Dievą

Marya Prentiss

MARIJA RUSTEIKAITĖ

Gimė 1892.01.09. Kybartuose

Mirė 1949.12.14. Vilniuje

Vadovavo Vaiguvos vaikų prieglaudai

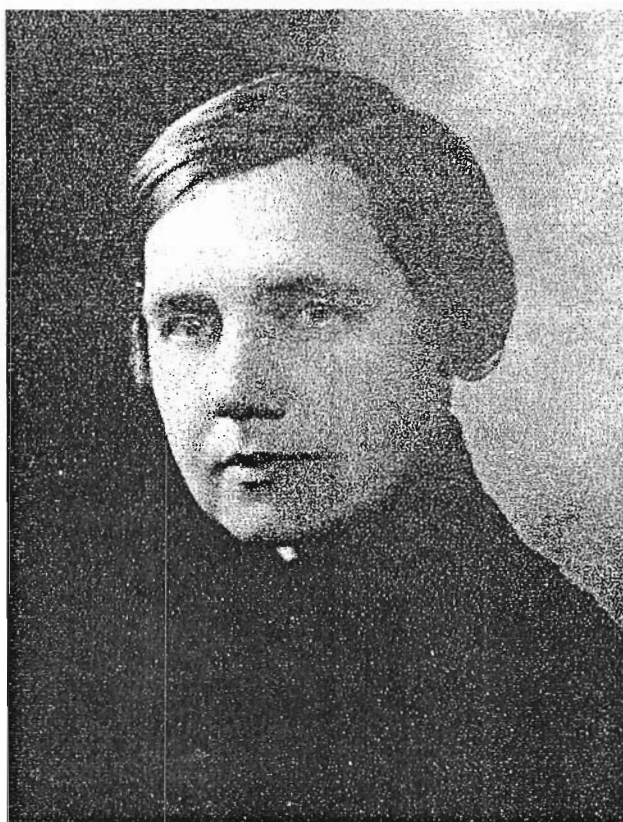
Apdovanota Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi Pasaulio Tautų Teisuolio atminimo medaliu ir Garbės raštu bei Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi (po mirties)

Born on 9 January 1892 in Kybartai

Died on 14 December 1949 in Vilnius

Headed a children's home in Vaiguva

Awarded the Life Saviour's Cross the Yad Vashem, medal of the Righteous Among the Nations and the Certificate of Honour (posthumously)

Marija Rusteikaitė

Polė Fromanienė, Eta Gavronskienė
ir Sulamita Fromanaitė

Išgelbėjo penkiolika žmonių. Tarp jų: Mesnikienė Dveira, jos duktė Fruma, Liuba Gisaitė, trys Tatjanos Klibanskajos sūnūs – Samuilas – 7 metų, Abramas ir Asafas – 6 metų, Eta Gavronskaja, jos duktė Polė Fromanienė ir anūkė Sulamita Froman-Lev.

Marija Rusteikaitė buvo pasiturinti moteris, įsigijusi savo prieglaudą už savo lėšas. Žydes ir vaikus ji priglaudė kaip krikščionė, neprašydama jokio atlygio. Moterims ji parūpino fiktyvius pasus, vaikams – krikšto metrikus.

„Gerb. Motinėle,

aš Jums amžinai dėkinga už suteiktą pagalbą sunkioj valandoj. Jeigu ne Tamstos geraširdiškumas ir drąsa, mes visi būtumėm žuvę. Kada mes buvome iš visų pusių apsupti priešų ir neturėjom kur dingti, Jūs mums ištiesėt pagalbos ranką ir mus priglaudėt. To užmiršti niekuomet negalima, nes padėdama mums rizikavot savo galva.

Brangi Motinėle, saugokit savo sveikatą ir galvokit bent kiek apie save. Juk aš žinau, kad Jums pirmoj eilėj kiti, o paskui tik Jūs pati. Dažnai net ir pavalgyti užmirštat.

Gyvenam mes kaip ir pirmiau. Sunku pradėti viską iš naujo. Trūkumų daug, bet aš jau pripratau tenkintis mažu. Svarbu, kad yra laisvė, o visa kita susitvarkys pamažu.

Širdingi linkėjimai nuo mūsų visų visiems visiems.

Jus giliai gerbianti

Polė Fromanienė
„Žukauskienė“

Vilnius, 1945 m. kovas

(ŽB-465)

Rescued fifteen people, among them: Dveira Mesnikienė and her daughter Fruma, Liuba Gisaitė, Tatyana Klibanskaya's three sons - Samuil, 7, Abramas and Asafas - both 6 years old, Eta Gavronskaya, her daughter Polė Fromanienė and granddaughter Sulamita Froman-Lev.

Marija Rusteikaitė was a well-off woman who purchased the children's home for her own money. She sheltered the Jewish women and children as a Christian, not asking for any reward. She obtained forged passports for the women, and baptism certificates for the children.

'My dear Mother,

I am eternally grateful to you for your help at a difficult hour. If not for your good heart and courage, we would all be dead. When we were surrounded by enemies on all sides and there was nowhere to go, you extended your helping hand and gave us a shelter. It is not possible to ever forget it, since by helping us you were risking your head.

My dear Mother, take care of your health and think at least a little of yourself. I am very well aware that for you other people go in the first place, and only then you remember yourself. Sometimes you even forget to have a meal.

We are just like before. It is hard to start everything anew. Shortages are numerous but I got used to being satisfied with little. What is important is freedom, while everything else will slowly arrange itself.

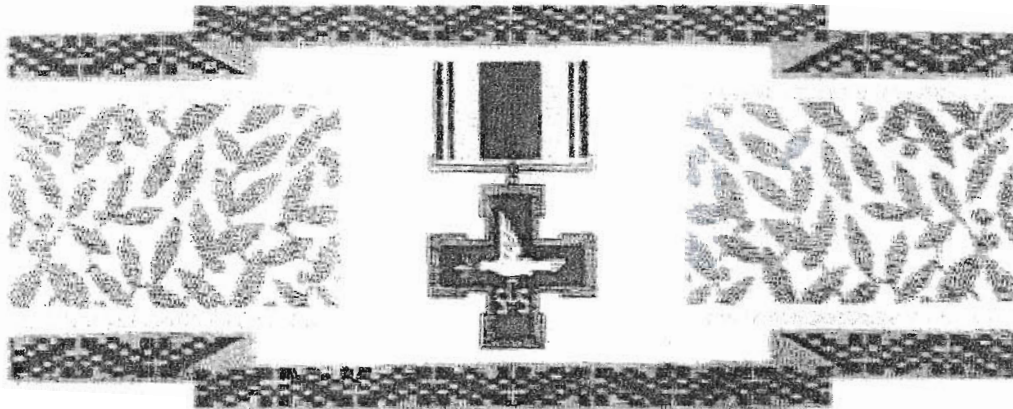
Sincere wishes from all of us to each and everyone.

With deepest respect,

Polė Fromanienė 'Žukauskienė'

Vilnius, March 1945

(Case No. 465)

ŽUVANČIŲJŲ GELBĖJIMO KRYŽIUS

LITUANOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PREZIDIUMO
ISAKŪ

Marija Ruskaitė
(ne mirusi)

LĖ YPATINGA PASIŪMEJIMA
GELBĖJANT ŽUVANČIŲ ŽMOGŲ
APDOVANOJA ŽUVANČIŲJŲ GELBĖJIMO KRYŽIUMI

DIRBIA RANCLERIS

[Handwritten signature]

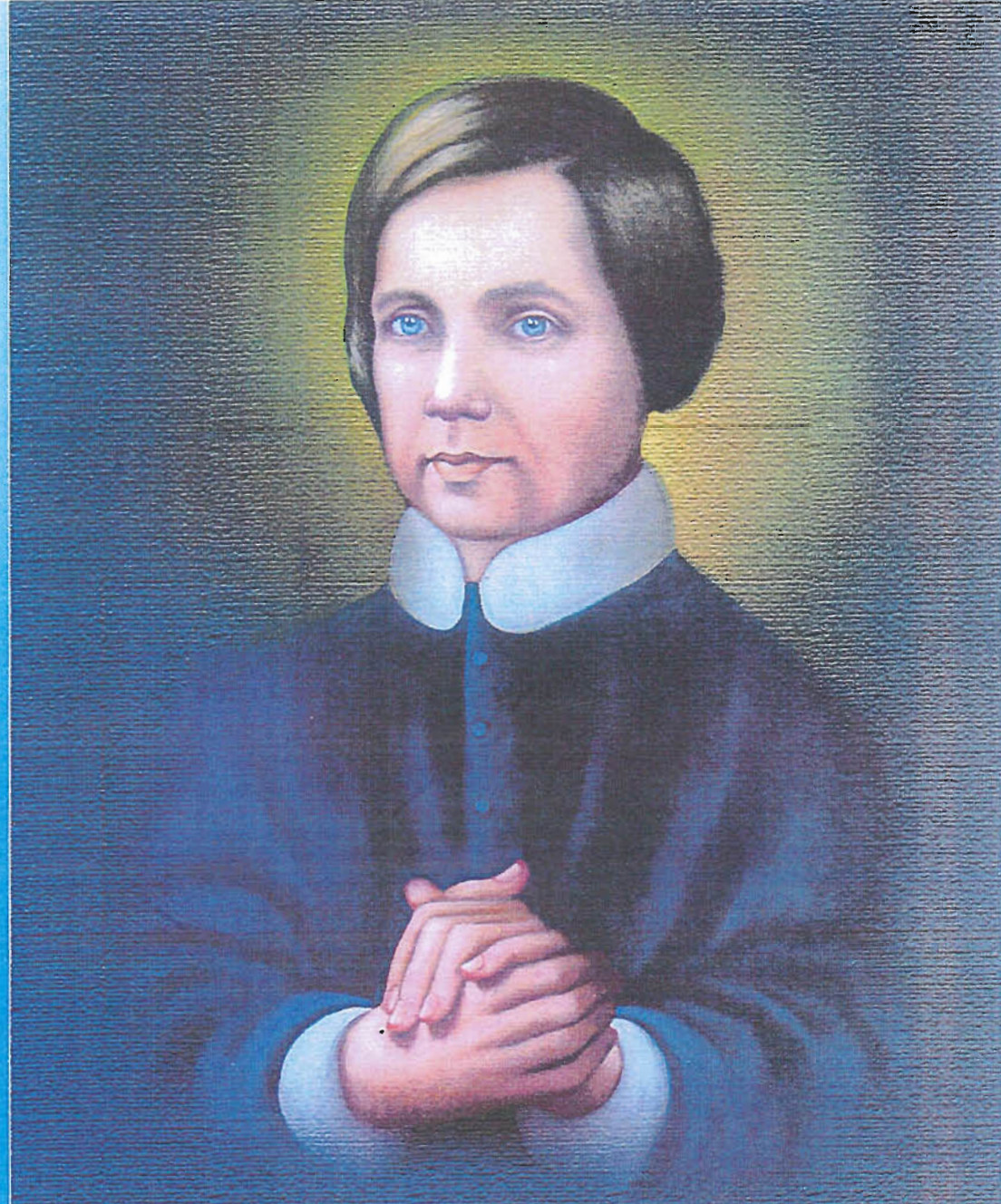
1994 m. geg. 22 d. Lietuvos A. T. 1994

Marija Rusteikaitė
1892 - 1949

Motinėle, Marija Rusteikaite,
užtarki mus pas Dievą

Motinėle, Marija Rusteikaite,
užtarki mus pas Dievą

Polé
ir Sul

Yigebito sion us Gato George's Tumbakata
jos mama in mo ciste

↑ Seelom Fe. Lev

DIEVO APVAIZDOS SESERŲ KONGREGACIJA

Kodas 292063410 Valančiaus 16, Panevėžys, LT – 35159, tel.:(8-45) 58 13 58

Pranešimo sintezė Lietuvos Vyskupų Konferencijai dėl Dievo Apvaizdos kongregacijos įkūrėjos vienuolės Marijos Rusteikaitės kanonizacijos bylos

Biografija. Marija Rusteikaitė gimė 1892 m. sausio 2 d. Kybartų dvare, Kurtuvėnų valsčiuje, Šiaulių apskrityje, gausioje dvarininkų šeimoje. Iš 9 vaikų, kurių buvo 4 berniukai ir 5 mergaitės, ji buvo ketvirtoji.

1911 m., baigusi Šiaulių mergaičių gimnazijos 7 klases, metus mokytojavo lenkų progimnazijoje, Petrapilyje. Ji lankė Lesgafto kursus Petrapilyje, Šaniavskio liaudies universitetą Maskvoje, įgydama farmacininkės specialybę.

Po Pirmojo pasaulinio karo Nepriklausomoje Lietuvoje daugumai žmonių buvo sunku sudurti galą su galu. Jaunai valstybei truko visko. Skurdo be globos palikę seneliai, kentėjo našlaičiai, pusbadžiu gyveno vargšų šeimos.

Nepriklausomos Lietuvos Švietimo ministerija nuo 1922-08-16 d. leido Marijai Rusteikaitei mokytojauti Kražių progimnazijoje, kurioje dėstė aritmetiką ir geografiją. 1922-10-01 dėl ligos ji buvo atleista iš Kražių progimnazijos mokytojos pareigų. O tragiškai žuvus jos sužadėtinui, ji atvyko į Panevėžį, kad galėtų dirbti medicinos srityje. Panevėžyje, įsteigus šv. Vincento Pauliečio draugiją neturtėliams ir pavargėliams šelpti, skurdas sumažėjo. Energingas kunigas Jurgis Tilvytis MIC įsijungė į šv. Vincento Pauliečio draugijos veiklą ir greitai buvo išrinktas jos pirmininku. Marijos Rusteikaitės karitatyvinė veikla prasidėjo 1927 m. šv. Vincento Pauliečio Draugijoje, kurios centras buvo Molainių g. 18. Ji subūrė apie 30 netekėjusių tretininkių, su kuriomis ryžosi pašvęsti visą savo gyvenimą vargšų globai: nemokamai dirbti senelių ir vaikų prieglaudose, gyventi su jais kartu, tenkintis maistu, kuris duodamas seneliams ir vaikams, o senatvę užbaigti tose pačiose prieglaudose, kurias jos prižiūrėjo. Tas kilnus pasišventusių merginų būrys pasivadino „Dievo Apvaizda“. Vienuolijai vadovavo Marija Rusteikaitė, kuri vėliau buvo išrinkta vyresniąja. Tuo pačiu metu ji dirbo šv. Vincento Pauliečio draugijos valdyboje, pradžioje išdininke, vėliau vice-pirmininke.

„Dievo Apvaizdos“ seserų kongregacijos įkūrėja M. Rusteikaitė buvo ne tik pedagogė ir medikė, bet Bažnyčios ir visuomenės veikėja, gera organizatorė. Vyskupas Kazimieras Paltarokas tuo metu ją taip įvertino: M. Rusteikaitė „turėjo plačią ir gailingą širdį, ir švelnias rankas vargšams“. Ji atsakingai ir aktyviai dalyvavo įvairiose jaunimo ir suaugusių konferencijose, moksleivių amatų mokyklose, vaikų pradinėje mokykloje ir darželiuose, matydama sunkias jų gyvenimo problemas ir nepriteklus. Su dar didesniu uolumu ji ieškojo kandidačių inteligenčių, kad jas išmoksintų, paruoštų aukotis dėl artimo.

Be to, ji subūrė šv. Vincento Pauliečio draugijai dirbančias „sodales“, davė vyskupijai veiklos ataskaitą. Ji parašė Kongregacijos įstatus, pateikdama vyskupui ir Vidaus Reikalų ministerijai užregistruoti.

1930 m.M. Rusteikaitė dalyvavo tarptautiniame Caritas kongrese Bazelyje, Šveicarijoje, duodama praktiškų nurodymų apie labdarybės darbų organizavimą užsienyje ir jų pritaikymą Lietuvoje.

1933 m. M. Rusteikaitė Vyskupo K. Paltaroko paskirta komiteto nare organizuoti Eucharistinį Kongresą, kuris įvyko 1934 m. Vyskupas K. Paltarokas paskyrė M. Rusteikaitę drauge su kunigais Šidlausku, A. Lipniūnu, Fr. Lukošiu Panevėžio rajono Katalikų Veikimo Centro Valdybos nariais.

Gaila, kad šv. Vincento Pauliečio draugija negalėjo jos suburtoms seserims suteikti materialinį pagrindą, kad galėtų savarankiškai organizuotis kaip atskira bendruomenė. M. Rusteikaitės pažįstama, Elena Babianskaitė pasiūlė apsigyventi ir įsikurti jos dvare, esančiame Vaiguvoje, Kelmės rajone. 1937 m. M. Rusteikaitė drauge su kitomis 30 seserų persikėlė į Vaiguvą, o grupė seserų pasiliko dirbti Panevėžyje toje pačioje draugijoje.

Ir čia, naujoje vietoje, darbo per akis: vargšų ir paliegusių priežiūra, statybos darbų organizavimas, prieglaudos seneliams ir vaikams įrengimas. Kas įstabiausia, kad M. Rusteikaitė pati juos maitino, gydė ir slaugė. Neapleisdama švč sakramento adoracijos, ruošė vaikus sakramentams, ragino visus žmones mylėti ir lankyti bažnyčią, dalyvauti Šventose Mišiose.

1937 m. ji kreipiasi lotynišku laišku į Telšių vyskupą Justiną Staugaitį, prašydama leidimo įrengti pusiau viešą koplyčią, altorių, kryžiaus kelius.

1940 m. prasidėjus bolševikų okupacijai, teroras labiausiai paliečia jos giminę. Pirmaisiais karo metais bolševikai Kaune nužudė jos pusbrolių Vidaus Reikalų ministrą Steponą Rusteiką, Panevėžio kalėjime sušaudė jos brolių teisininką Zigmą Rusteiką, nepriklausomos Lietuvos savanorį brolių Henriką Rusteiką, brolių Vladą Rusteiką, seserį Zofiją Rusteikaitę, o kitus artimuosius ištrėmė į Sibirą. Taigi mirtis laukė ir kilniosios lietuvaite Marijos, nes jos pavardė Rusteikaitė kėlė tautos priešams neapykantą. Ji dar labiau paskęsta maldoje už Tėvynę ir Bažnyčią. 1943 m. ji prašo vyskupo leidimo adoruoti Eucharistiją šiais mėnesių sekmadieniais: sausio 1 d. - Jėzaus Vardo šventėje, vasario 16 d. - Tautos šventėje, kovo 19 d. - šv. Juozapo, pirmą sekmadienį po Velykų, liepos 1 d. - brangiausio J. Kristaus Kraujo, liepos 19 d. - šv. Vincento Pauliečio, rugpjūčio 6 d. - Kristaus Atsimainymo, rugsėjo 12 d. - Švč. Marijos Vardo, spalio 2 d. - Angelų Sargų ir lapkričio 19 d. - šv. Elzbietos. Ji kreipiasi į garsų dailininką Zigmą Petravičių, kad seserų koplyčiai nutapytų Apvaizdos paveikslą. 1944 m. paveikslas papuošė altorių: *Švenčiausia Trejybė virš Vilniaus katedros*, Apvaizdos Akis, Švč. Trejybė, o paveikslo apačioje - Vilniaus katedra kaip visos Lietuvos simbolis. M. Rusteikaitė norėjo įkvėpti savo bendražyges pasitikėti Apvaizda, kad ji išgelbės tautą nuo okupacijos ir globos Lietuvą.

Vaiguvos prieglaudoje M. Rusteikaitė, rizikuodama savo gyvybe, išgelbėjo penkiolika žydų tautos žmonių ir dar keletą, kurių pavardės nebežinomos.

1945 m., sužinojusi, kad bolševikai ją ruošiasi suimti, ji slapta pasitraukė į Vilnių, kad saugiau pasislėptų. Kurį laiką viena žydų šeima ją priglaudė, vėliau slėpėsi Vilniaus bažnyčios kambarėlyje. Ir tomis aplinkybėmis ji neužmiršo savo seserų, dar bandė vadovauti joms.

1949-12-07 m. M. Rusteikaitei grįžtant iš bažnyčios pasidarė bloga. Didžiulė persekiojimų įtampa, nuovargis, sielvartas dėl vienuolyno likimo, gyvenimas pusbadžiu ją išsekino. Ištikus insultui, ji krito gatvėje ant žemės ir netrukus mirė 1949-12-14 m., sulaukusi 57 m. amžiaus. Palaidota Vilniuje, Antakalnio kapinėse.

1. Herojinės dorybės.

A. Vargšų ir nelaimingųjų pasiaukojusi globėja. Dievo Apvaizdos seserų kongregacijos įkūrėja Marija Rusteikaitė buvo begalinio pasiaukojimo vargšams, našlaičiams, ligų ir nelaimių prispaustiems žmonėms pasiaukojimo pavyzdys. Meile vargšams ji prisidėjo prie Kristaus Karalystės plitimo. Kai kas jai net priekaištavo dėl skurdo, kad pasirinko tokį radikalų neturtą, juk buvo kilusi iš dvarininkų šeimos. Ypač karo metu Vaiguvos apylinkėje, kai buvo bombarduojama ir šaudoma, buvo daug sužeistų žmonių, ji rišo žaizdas, slaugė ir gydė ligonius. Pasitaikydavo, kad ir kaimo žmonės nelaimingai susižalodavo, ji tuojau atskubėdavo su vežimu traukiamu arklio, kuriame turėjo įsirengusi medicininę vaistinėlę, ar tekina bėgdavo pagelbėti sužeistajam ar esančiam bėdoje. Gerai išmanė medicininį gydymą, tik ypatingais ir retais atvejais kviesdavosi į pagalbą gydytojus.

Dievo Apvaizdos kongregacijos seserims ji paliko kaip antspaudą, ženklą - charizmą – dirbti su įvairiais vargšais dvasinį ir materialinį karitatyvinių gailingumo darbą. „Veikimo plotas – visa Lietuva“. Laiške seserims rašo: „Ypatingą dėmesį bei rūpestį turime rodyti ligoniams. Jei kuri iš

mūsų serga, slaugykite kaip įmanoma geriau. Jeigu norime palaimos kongregacijai, savo tautai, rūpinkimės sergančiomis ir kenčiančiomis. Neužmirškime ir kaimynų, atsidūrusių bėdoje. Šelpkite tuos, kurie tikrai reikalingi pašalpos, o ne tuos, kurie mums malonūs“.

B. Veikla dėl Dievo ir žmonių meilės. Steigdama Panevėžyje Dievo Apvaizdos kongregaciją ir rašydama įstatus jau pačioje pradžioje paskelbia Evangelijos citatą: „Taip tešviečia ir jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, kad jie matytų gerus jūsų darbus ir šlovintų jūsų Tėvą danguje“ (Mt 5,16). Ji nuolat jautė Dievo Apvaizdos ranką, kuri sunkioje valandoje parūpindavo ir išspręsdavo maisto, drabužių ar medicinos nepriteklių. „Dar kartą maldauju jus visas, neužmirškite, kad esate pašauktos siekti šventumo, o šventumas pasiekiamas tik kantrybe, savęs atsižadėjimu, pasiaukojimu kitiems, ypač Dievo ir artimo meile. Mylėkite ir darykite, ką norite.“

C. Ištikima Bažnyčios vadovybei. Savo laiškuose, rašytuose Vyskupui K. Paltarokui, įkūrėja M. Rusteikaitė visada pabrėždavo, kad jai yra svarbus Bažnyčios autoritetas, kuris buvo ir kuris visada liks: „Bažnyčios misijoje lieku nuolanki Kristuje tarnaitė“. Steigdama Dievo Apvaizdos seserų kongregaciją, ji turėjo labai platų ratą kunigų, su kuriais bendravo. Ypač kviesdama juos įsijungti į seserų ugdymą dvasiškai. Daug jai pagelbėjo tuo metu vyskupų skiriami dvasios vadai, kurie vedė rekolekcijas ir seseris ugdė, ragindami siekti asmeninio tobulumo. (Iki 1944 m. ji globojo jauną kunigą Antaną Jušką, kuris turėjo pasitraukti iš Lietuvos į Romą. Įkvėptas M. Rusteikaitės švento gyvenimo, jis vėliau baigė Gregorijaus universitetą Romoje, įgydamas bažnytinės teisės daktarą. O išvykęs į JAV, tapo garsiu Bažnyčios ir visuomenės veikėju).

D. Nuolankumo ir gerumo pavyzdys. Savo dvasiniuose pamokymuose seserims ji rašo: „Būk švelni ir maloni su tais, kurie tave persekioja, nes tuo būdu jų širdis užkariausi, apie kitus visuomet kalbėk gerai, atsiprašyk artimą už kiekvieną įžeidimą ar nesmagumą, jam padarytą, būk pasiryžusi visuomet patarnauti, kalbėk švelniai ir tyliai. Viena kongregacijos generalinė vyresnioji liudijo, jog M. Rusteikaitė dažnai seserims primindavo būti nusižeminusiomis visur ir visuomet. To ji reikalavo iš savo seserų ir pati praktiškai radikaliai vykdė. Ką darydavo, pirmiau suderindavo su Vyskupu.

E. Pamaldumas. Vaiguvos bažnyčioje vaikus ruošdama sakramentų priėmimui, juos puošdama baltais drabužėliais pasitikti Kristų, M. Rusteikaitė ilgai klūpėdavo šalia bažnyčios suolų. Suaugusiems ir vaikams ji dažnai sakydavo: „Bėdoje ir varguose visada kreipkimės į Švenčiausią Mergelę Mariją, kuri visuomet gelbsti ir padeda“. Ji savo maldos pavyzdžiu užkrėtė ir savo seseris.

2. Tautoje egzistuoja vienuolyno įkūrėjos Marijos Rusteikaitės “šventumo garsas“.

Pirmiausia apie Motinos įkūrėjos šventumą paliudijo Vaiguvos apylinkių žmonės, kurie ją pažino, dirbo senelių ir vaikų prieglaudos statybos darbuose arba pas ją gyveno: Marijona Rimeikienė, sulaukusi 109m., Marijona Šimkienė - 80 m., Ona Neverauskienė, Antanina Trakšeliienė, Stefanija Šaltienė. Jos palygino Mariją Rusteikaitę su vienuole motina Terėse iš Kalkutos. Taip pat ir kongregacijos vienuolės tiki jos šventumu.

Su didele pagarba ir meile apie ją atsiliepia žydų tautos žmonės, kurie vadina ją Teisuole, lanko jos kapą, deda gėles ir prisimena ją kaip visiškai pasiaukojusią dėl kitų žmonių. Kai kas turi sumanymą ir pasiūlymą, kad ir Lietuvoje reiktų kokių nors būdu įamžinti jos atminimą. Izraelyje jau anksčiau yra iškaltas jos vardas atminimų lentoje ir jos garbei pasodintas medis.

Mums, Dievo Apvaizdos seserims, šios kongregacijos įkūrėja yra šventumo pavyzdys ir nurodymas, kaip mums siekti tobulumo, kokia charizma vadovautis.

Panevėžyje pavieniai asmenys meldėsi, prašydami jos užtarimo ir sveikatos, kurią esą atgavė. Džiugu, kad jos gyvenimu bei veikla domisi ir jaunimas. (Panevėžio Vytauto Žemkalnio gimnazistai Evangelinės žinios paskelbimo Lietuvai 1000 – čio jubiliejaus paminėjimo proga 2009-04-22 d. paruošė didelį meninį projektą) Mes, Kongregacijos seserys, neabejojame jos šventumu, esame tuo įsitikinusios.

3. Apie Dievo Apvaizdos Seserų kongregacijos įkūrėją Mariją Rusteikaitę išlikusių dokumentų yra gausiai. Jie randasi vienuolyno namuose. Nuostabiau dokumentai saugomi: jos ranka rašyti rankraščiai, kuriuose ji papasakoja visą savo kongregacijos istoriją, pradedant nuo įsikūrimo iki okupacijos uždraudimo.

Kiti dokumentiniai šaltiniai, kaip Šv. Vincento a Paulo draugijos, Panevėžio skyriaus žurnalai, kuriuose rašoma apie jos veiklą, saugojami G. Petkevičaitės Bitės bibliotekoje.

Daug šaltinių kopijų turi Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus. Po M. Rusteikaitės mirties prof. V. Landsbergio apdovanojimo raštas ir gelbėjimo kryžius už žydų gelbėjimą, o Izraelio valdžia padėjo Jad Vašemo medaliu ir raštu.

Iš šiaulių Vyskupo Eugenijaus Bartulio gavusios leidimą, pervežėme į vienuolyną svarbius dokumentus iš Vaiguvos. (Susirašinėjimo laišakai su Vyskupu Justinu Staugaičiu, kuriose ji prašo leidimo visiškai įrengti koplyčią ir leisti adoruoti Švenčiausią Sakramentą, kiti laišakai)

Nemažai yra išlikusių jos dvasinės literatūros knygų, jos asmeninis didelis kryžius, mums dovanotas novicijos įžadų proga kryželis.

Kaip didžiausią brangenybę saugome jos užsakymu nutapytą paveikslą, kuris 1977 m. įtrauktas į kultūros paveldą – tai *Švč. Trejybė virš Vilniaus katedros*.

Apie M. Rusteikatę rašoma šioje literatūroje:

Gyvybę ir duoną nešančios rankos, 1 sąsiuvinis, Valstybinis Vilniaus Gaono žydų muziejus, Vilnius, 1997.

Žemaitiškos Rusteikų giminės likimai 1580 – 2000, Šiauliai, 2001.

Šiaulių getas: kalinių sąrašai 194, Valst. Vilniaus Gaono žydų muziejus, 2002, psl. 345.

Juozas Masiulis knygnešys ir knyginkas, Joana Viga Čiplytė, leidykla „Žara“, Vilnius 2005, 85 psl.

Filmuota vaizdinė medžiaga kongregacijai minint 80 – metį, vyko ekspediciją į įkūrėjos tėviškę Kybartus, Šiaulių aps., aplankyta privati Rusteikų iki šiol tebeveikianti dvaro koplyčia, sodyba.

4. Vienuolyno įkūrėjos Marijos Rusteikaitės paskelbimas palaimintąja (šventąja) pirmiausia būtų svarbus Kongregacijos seserims gilesnio tikėjimo ir pamaldumo šaltinis, skatinantis užsidegti jos šventumu, turėti neišblėstantį džiaugsmą ir dar labiau mylėti Bažnyčią.

Visuomenei tai būtų pavyzdys, kaip reikia tarnauti vargšams ir nelaimingiems žmonėms, kai šiandien tiek daug susvetimėjimo.

Medikams būtų gražus priminimas, kad ištikimai atliktų savo pareigas, būtų gailėstingumo ir atjautos pavyzdys.

Panevėžio Vyskupija galėtų didžiuliu būdu, turėdama oficialiai pripažintą turtingą, bet žmonių vargui mažinti atsidavusią kilnią lietuvaitę.

Tai tarnautų ir tautų draugystei, nes būtų oficialiai pripažinti jos nuopelnai, gelbstint žydus nuo sunaikinimo. Tai būtų ir auklėjimo pavyzdys jaunajai kartai.

Todėl prašome Vyskupų Konferencijos pritarimo ir palaiminimo.

Su gilia pagarba ir nuolankumu,

Dievo Apvaizdos kongregacijos Generalinė vyresnioji Leonora Kasiulytė

Panevėžys 2010 - 01 - 02

Malda

užtariant Dievo tarnaitėi Marijai Rusteikaitei

Švč. Trejybe, dėkojame Tau už motiną Mariją Rusteikaitę, kuri, matydama didžiulę vargšų šeimą, išgyveno pašaukimą būdama Tavo gelbstinčios meilės įrankiu. Dėkojame už jos pasitikėjimą Tavo Apvaizda, už viltį ir mylinčią širdį vaikams, jaunimui ir šeimoms, nepaisant jų įsitikinimų ir tautybės. Jos gyvenimas, aukojantis Dievui ir artimui, mus įkvepia ir skatina gyventi meile ir šiandien.

Švč. Trejybe, Marijai Rusteikaitei užtariant suteikmums malonę, kad taptume džiaugsmingais Tavo gailestingos meilės liudytojais. Amen

Imprimatur Panevėžio Vyskupas Jonas Kauneckas,
2012 rugpjūčio 08 d. Nr. 269/12

Apie gautas malones pranešti:
Dievo Apvaizdos seserys
Valančiaus g. 16 Panevėžys 35159
Tel. (845) 581358

Leonora Kasiulytė

Teisuolė
Marija Rusteikaitė
gimnazistų piešiniuose

